

KIRSI TIRRI & ELINA KUUSISTO

OPETTAJAN AMMATTI- ETIIKKA OPPIMASSA

Gaudeamus

Alfred Kordelinin säätiö on tukenut teoksen kirjoittamista.

Copyright © 2019 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Miika Immonen

KL 38, 38.5, 17 • UDK 37, 17

ISBN 978-952-345-041-7

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2019

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	OPETTAJAN EETTINEN AMMATTI	13
2.1	Ammattietiikan kehitys viime vuosikymmeninä Tietolaatikko 1. Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet	13 15
2.2	Ammattietiikan eettiset viitekehykset	21
2.3	Kasvamaan auttaminen ammatin päämääränä	27
2.4	Opettajan ammattiin sitoutuminen Tietolaatikko 2. Comeniuksen vala	31 33
2.5	Opettajan eettinen herkkyyt	34
2.6	Opettajan eettinen ajattelutapa	35
3	OPETTAJAN AMMATILLINEN KEHITTYMINEN	41
3.1	Opettaja eettisenä asiantuntijana	41
3.2	Opettaja oikeudenmukaisuuden jakajana	44
3.3	Opettaja eettisenä päättäjänä	48
3.4	Opettaja eettisenä keskustelijana	54
4	KASVATUKSEN TAVOITTEISUUS	61
4.1	Mitä on elämäntarkoitus?	61
4.2	Elämäntarkoitus opetuksessa	63
4.3	Opettajien kasvatuspäämäärät	67
4.4	Opettajien päämääräprofiilit	68
4.5	Reflektion merkitys elämäntarkoituksen oppimisessa ja opetuksessa	70
4.6	Pedagogisia ideoita elämäntarkoituksen opettamiseen	75

5	KASVAMAAN AUTTAMINEN OPETTAJAN TYÖSSÄ	87
5.1	Miten voidaan tunnistaa oppimiseen liittyviä ajattelutapoja?	87
5.2	Mitä opettajat, oppilaat ja heidän huoltajansa ajattelevat erilaisten oppilaiden oppimiskyvystä?	92
5.3	Opettajan ajattelutapojen ilmeneminen opetuksessa	99
5.4	Kohti kasvun ajattelutavan pedagogiikkaa	105
6	ELÄMÄNTARKOITUKSEN LÖYTÄMINEN KASVATUKSEN TAVOITTEENA	110
6.1	Miten elämäntarkoitusta voidaan tutkia?	110
6.2	Mikä on oppilaiden elämäntarkoitus?	117
6.3	Opettajan elämäntarkoitus ja oppilaiden tukeminen	127
7	EETTINEN HERKKYYS YHTEISÖLLISYYTEEN KASVAMISESSA	139
7.1	Miten eettistä herkkyyttä voidaan tutkia?	139
7.2	Eettinen herkkyys suomalaisissa kouluissa	143
7.3	Eettisen herkkyyden kulttuurisidonnaisuus	145
8	AMMATTIETIIKASTA MIELEKKYYTTÄ OPETUKSEEN	149
	VIITTEET	157
	KIRJALLISUUS	162
	HAKEMISTO	171
	KIRJOITTAJAT	175